

**PROGRAM
WYCHOWAWCZY
GIMNAZJUM
w SZEMUDZIE**

rok szkolny 2012 / 2013

1. Wstęp

Program Wychowawczy Gimnazjum w Szemudzie jest wyrazem troski o to, aby absolwent naszej szkoły był człowiekiem prawym, posiadającym rzetelną wiedzę, przygotowanym do godnego życia we współczesnym świecie, aby podejmował trud odpowiedzialności za siebie, za innych, a także za nasze narodowe dziedzictwo. Pragniemy, aby znalazł swoje miejsce w społeczeństwie, współuczestniczył w jego doskonaleniu dzięki swej pracy i wiedzy, aby znał i respektował swoje prawa i obowiązki. Nasz program przeznaczony na rok szkolny **objął w pierwszej kolejności treści i działania wychowawcze zaplanowane w programie trzyletnim, a dotąd jeszcze niezrealizowane**, a które wynikają z treści nauczania, misji wychowawczej szkoły i związane są z problemami rzeczywistości, w której funkcjonują nasi uczniowie.

2. Główny cel wychowawczy

Najistotniejszym celem w pracy wychowawczej szkoły jest wspieranie rodziców, do których przede wszystkim należy obowiązek wychowania dzieci. Nasze wsparcie powinno zaowocować przygotowaniem ucznia do życia w społeczności, odnalezieniem w niej swego miejsca, rozbudzeniem potrzeby poszukiwania w świecie prawdy, dobra i piękna, poznawania prawideł nim rządzących.

3. Zadania wszystkich nauczycieli uczestniczących w procesie edukacyjno-wychowawczym

Wszyscy nauczyciele, nie tylko nauczyciel- wychowawca, uczestniczą w procesie wychowania i dlatego mają obowiązek:

- szanować godność ucznia,
- budować własny autorytet poprzez bycie sprawiedliwym, obowiązkowym i konsekwentnym,
- dbać o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów,

- tworzyć atmosferę wzajemnego zaufania i współpracy w relacjach między nauczycielem a uczniami oraz w grupie rówieśniczej,
- dbać o właściwą postawę etyczną poprzez tworzenie systemu wartości w oparciu o uniwersalne normy moralne (prawda, dobro, odpowiedzialność za siebie i innych, tolerancja, szacunek wobec drugiego człowieka, postawy patriotyczne, szacunek do tradycji i dóbr kultury),
- rozbudzać wewnętrzną potrzebę uczenia się, poznawania świata,
- kształtować wewnętrzną potrzebę doskonalenia się,
- umożliwić jak najlepsze przygotowanie się do samodzielnego życia,
- rozwijać aktywność społeczną,
- współdziałać z domem rodzinnym ucznia w celu rozpoznania potrzeb ucznia i przyjęcia jednolitej strategii wychowawczej

4. Powinności wychowawcze właściwe dla poszczególnych zajęć edukacyjnych

język polski

- a) rozbudzanie ciekawości świata i ludzi, otwartości na różnorodność kultur i tradycji oraz ludzkich postaw i poglądów,
- b) rozwijanie samodzielności myślenia, umiejętności zadawania pytań i formułowania problemów, prezentowania własnych poglądów i racjonalnej obrony swoich przekonań,
- c) przygotowanie do uczestnictwa w życiu społecznym, rozumienia i respektowania zasad współżycia społecznego oraz demokratycznie stanowionego porządku prawnego,
- d) wskazywanie na wartości uniwersalne w literaturze i sztuce, umożliwianie właściwej ich hierarchizacji oraz kształtowanie w oparciu o nie postaw etycznych i moralnej wrażliwości,
- e) umacnianie przywiązania do tradycji ojczystej i europejskiej, umożliwianie krytycznego osądu własnej przeszłości oraz rozbudzanie odpowiedzialności za przyszłość,
- f) motywowanie do dalszego kształcenia, przygotowanie do ustawicznej pracy nad samym sobą, uświadamianie potrzeby samokształcenia i rozwijania własnego warsztatu intelektualnego;

historia

- a) pogłębianie zainteresowań uczniów przeszłością oraz kształtowanie krytycznego stosunku do niej i poszanowania prawdy historycznej,
- b) wyrabianie szacunku do uniwersalnych wartości humanistycznych, rozbudzanie otwartości na potrzeby i poglądy innych ludzi oraz tolerancji dla różnych kultur i tradycji,
- c) utrwalenie podstawowych wartości patriotycznych i narodowych, kształtowanie tożsamości narodowej i europejskiej, rozbudzanie dumy z osiągnięć narodu i dorobku cywilizacyjnego ludzkości,
- d) ugruntowanie wartości umożliwiających zrozumienie mechanizmów życia politycznego, gospodarczego i społecznego oraz przeciwstawianie się różnym przejawom patologii w relacjach społecznych,
- e) rozwijanie umiejętności komunikacji społecznej, uzasadniania własnych poglądów i postaw, przeciwstawiania się mitom, stereotypom i uprzedzeniom w życiu publicznym;

wiedza o społeczeństwie

- a) przygotowanie do odpowiedzialnego i skutecznego uczestnictwa w życiu publicznym, działania zgodnie z prawem i zasadami demokracji dla dobra własnego i wspólnego,
- b) rozwijanie poczucia więzi ze wspólnotą lokalną i obywatelską państwa polskiego, szacunku i uczuć patriotycznych do własnego państwa oraz tzw. „cnót obywatelskich”,
- c) uświadamianie własnych praw i obowiązków wobec innych oraz przygotowanie do skutecznego ich realizowania,
- d) przysposabianie do aktywnego uczestnictwa w zmieniających się warunkach na rynku pracy oraz zasadach funkcjonowania gospodarki rynkowej,
- e) rozbudzanie przedsiębiorczości, wyobraźni i pomysłowości w poszukiwaniu swojego miejsca w życiu społeczno-gospodarczym w kraju i państwach Unii Europejskiej;

muzyka

- a) rozwijanie wyobraźni oraz umiejętności muzycznych (nauka piosenek, rozśpiewanie i umuzykalnianie, działania twórcze),
- b) stymulowanie różnych form aktywności muzycznej (śpiewanie, słuchanie, tworzenie),
- c) poznawanie literatury muzycznej i wiedzy o muzyce,
- d) poznawanie muzyki i obyczajów własnego regionu, przybliżenie dziedzictwa kulturowego regionu, w którym znajduje się szkoła,

- e) poznawanie pieśni historycznych i muzyki narodowej: I pieśń rycerska „Bogurodzica”, pieśni z „powstania listopadowego” „Warszawianka 1831”, z powstania styczniowego „W krwawym polu”, pieśni z I wojny światowej „Wojenko, wojenko”, pieśni z II wojny światowej „Spoza gór i rzek”, „Czerwone Maki na Monte Cassino”,
- f) zapoznanie z polskim i światowym dziedzictwem muzycznym (audycje muzyczne organizowane na lekcjach, koncerty umuzykalniające – przynajmniej raz w miesiącu),
- g) przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze – udział w audycjach muzycznych, koncertach umuzykalniających, przedstawieniach muzycznych,
- h) kształcenie świadomego odbioru sztuki,
- i) kształcenie właściwej postawy wobec własnej kultury i tożsamości narodowej (twórczość Fryderyka Chopina i jego życie, twórczość Stanisława Moniuszki – pierwiastki narodowe w jego twórczości, Karol Szymanowski – wpływ folkloru góralskiego na jego twórczość, Krzysztof Penderecki, Witold Lutosławski – pierwiastki patriotyczne w ich utworach),
- j) wpływanie przez sztukę na wrażliwość estetyczną uczniów,
- k) zwracanie uwagi na obyczaje, sposoby zachowania podczas koncertów, przedstawień, dbałość o wygląd własny,
- l) poszanowanie ceremoniału szkolnego – nauka hymnu państwowego i „pieśni Szkoły”;

plastyka

- a) rozwijanie zainteresowania sztuką, poczucia współdziedziczenia ogólnoludzkiej i narodowej tradycji kulturalnej, potrzeby uczestnictwa w kulturze współczesnej,
- b) kształtowanie nawyków włączania sztuki we własne życie, otwartości i tolerancji na różnorodność postaw twórczych,
- c) rozbudzanie wrażliwości na odbiór sztuki i uznanie jej za czynnik wzbogacający życie duchowe człowieka i podnoszący ogólną kulturę,
- d) rozwijanie poczucia dumy z artystycznego dorobku sztuki polskiej,
- e) wzbogacanie własnego życia o przeżycia radości i satysfakcji płynącej z działalności twórczej; rozwijanie autokrytycyzmu wobec własnych dokonań i szacunku dla twórczości innych,
- f) rozwijanie wyobraźni oraz umiejętności plastycznych (podejmowanie prób tworzenia dzieł plastycznych);

język angielski/niemiecki/francuski

- a) kształtowanie postawy humanistycznej, otwartości na różnorodność zjawisk życia i kultury innych narodów,
- b) pogłębianie więzi ze wspólnotą europejską i ogólnoludzką,

- c) wyrabianie obiektywnej oceny odmiennych od rodzimych zwyczajów i obyczajów, poszanowania odrębności kulturowych oraz troski o ogólnoлюдzkie dziedzictwo kulturowe,
- d) pogłębianie zrozumienia dla idei pokojowego współżycia narodów,
- e) motywowanie do nauki języków obcych w celu poszerzenia zasięgu porozumiewania się i poruszania we współczesnym świecie oraz ułatwiania współpracy międzynarodowej;

matematyka

- a) wyrabianie aktywnego stosunku do rozwiązywania problemów, rozwijanie samodzielnego, twórczego i racjonalnego myślenia,
- b) umożliwianie zrozumienia znaczenia i przydatności matematyki, jej piękna, potęgi i uniwersalizmu,
- c) ułatwianie dokonywania samooceny uzdolnień i zainteresowań; umożliwienie czerpania radości z podejmowania wysiłku umysłowego w zakresie badań matematycznych,
- d) kształtowanie umiejętności właściwego organizowania procesu uczenia się, także z wykorzystaniem urządzeń technicznych (kalkulatorów, komputerów) oraz podejmowania konstruktywnej współpracy w grupie i negocjowania decyzji grupowych,
- e) wdrażanie do praktycznego stosowania zasad dobrej organizacji pracy, dyscypliny myślenia, staranności, krytycyzmu, stałego korygowania błędów, uznawania racji popartych poprawnym rozumowaniem, tolerancji i szacunku dla poglądów niezgodnych z własnymi;

fizyka

- a) rozbudzanie zainteresowań i zamiłowań badawczych z zakresu świata przyrody,
- b) rozbudzanie aktywności własnej uczniów opartej na poznawczym i emocjonalnym stosunku do zjawisk świata przyrodniczego,
- c) ukazywanie pozytywnego i negatywnego znaczenia odkryć fizycznych dla rozwoju cywilizacyjnego;

chemia

- a) kształtowanie aktywnej postawy wobec zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania,
- b) kształtowanie prawidłowej postawy wobec niebezpiecznych związków chemicznych (kwasy, zasady – substancje żrące i inne trucizny np. alkohol metylowy i etylowy); skutki działania wymienionych alkoholi na organizm ludzki,
- c) wkład Polaków w rozwój chemii jako nauki,
- d) wdrażanie do dbałości o właściwą organizację i bezpieczeństwo w czasie przeprowadzania doświadczeń;

biologia

- a) uświadomienie miejsca człowieka w świecie przyrody, jego roli jako kreatora współczesnego świata i odpowiedzialnego za wszelkie zmiany dokonywane w środowisku,
- b) kształtowanie odpowiedzialności za jakość życia z uwzględnieniem roślin i zwierząt hodowlanych i laboratoryjnych,
- c) akcentowanie znaczenia odpowiedzialnego organizowania czasu pracy i wypoczynku, aktywności fizycznej, higieny ciała i otoczenia, racjonalnego odżywiania się oraz wpływu tych czynników na zdrowie i kontakty społeczne,
- d) promowanie życia bez nałogów, rozumienie skutków nikotynizmu, alkoholizmu, narkomanii,
- e) wdrażanie do zachowania bezpieczeństwa w czasie pracy ze sprzętem laboratoryjnym oraz precyzyjnego i przejrzystego zapisywania wyników pomiarów i obserwacji,
- f) rozwijanie wrażliwości na piękno otoczenia, kształtowanie emocjonalnego związku z przyrodą;

geografia

- a) budzenie zainteresowania regionem, krajem, Europą i światem, pogłębianie postawy patriotyzmu i poszanowania kultury innych narodów,
- b) kształtowanie zachowań nastawionych na problemy i ochronę środowiska geograficznego i społecznego w skali lokalnej i globalnej,
- c) przygotowanie do świadomego i odpowiedzialnego podejmowania decyzji, współdziałania z innymi, współpracy międzynarodowej dotyczącej zachowania równowagi w środowisku i jego zrównoważonego rozwoju uwzględniającego zmieniające się potrzeby człowieka,
- d) rozbudzanie dumy narodowej i uświadamianie wartości dziedzictwa kulturowego i cywilizacyjnego regionu i kraju;

technika

- a) przygotowanie do życia społecznego i zawodowego, aktywnego udziału w życiu gospodarczym, wyboru dalszego kierunku kształcenia i pracy zawodowej,
- b) uświadamianie roli współczesnej techniki, jej pozytywnego i negatywnego wpływu na życie człowieka,
- c) rozbudzanie ciekawości problemami techniki, zainteresowań i zamiłowań do działań technicznych zgodnych z indywidualnymi uzdolnieniami,
- d) rozwijanie szacunku oraz poczucia dumy z osiągnięć polskich twórców i wynalazców oraz ich wkładu w rozwój techniki;

informatyka

- a) uświadamianie roli informatyki we współczesnym świecie dla rozwoju cywilizacyjnego ludzkości; zrozumienie korzyści z pozyskiwania i wymiany informacji,
- b) rozumienie i stosowanie etycznych, prawnych i ekonomicznych aspektów informatyki przy korzystaniu ze sprzętu komputerowego i technologii informatycznych,
- c) przygotowanie do bezpiecznego użytkowania komputera, higienicznego z nim obcowania oraz prawidłowego zorganizowania stanowiska pracy,
- d) wzbogacanie możliwości intelektualnego i duchowego rozwoju ucznia, rozwijania zainteresowań, prezentowania własnych poglądów oraz osobistej ekspresji w oparciu o współczesne techniki informatyczne;

wychowanie fizyczne

- a) rozwijanie umiejętności samokontroli i samooceny rozwoju fizycznego,
- b) kształtowanie właściwych zachowań wobec rówieśników oraz kultury słowa związanych z rozwojem fizycznym i psychicznym w okresie dojrzewania,
- c) zaspokajanie naturalnych zainteresowań uczniów własnym rozwojem fizycznym i psychicznym w okresie dojrzewania,
- d) utrwalanie zachowań prozdrowotnych, rozwijanie aktywności ruchowej, wzbogacanie form związanych z własnym stylem spędzania wolnego czasu,
- e) ukazywanie zagrożeń wynikających z patologii współczesnego sportu (doping, korupcja, komercjalizacja, zachowanie na stadionach),
- f) wskazywanie pozytywnych aspektów kultury fizycznej i sportu, pogłębianie szacunku dla osiągnięć sportowych Polaków.

5. PLAN DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH

Lp.	Planowane działanie.	Sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1.	Zapoznanie uczniów i rodziców z dokumentacją regulującą życie szkoły.	Omówienie z rodzicami i uczniami obowiązujących dokumentów regulujących życie szkoły.	wrzesień	Wychowawca
2.	Rozpoznanie środowiska rodzinnego uczniów i ich potrzeb. Współpraca z pedagogiem i psychologiem szkolnym.	Indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami., -współpraca z pedagogiem i psychologiem szkolnym.	wrzesień, na bieżąco.	Wychowawca, pedagog, psycholog.
3.	Integracja zespołu klasowego.	-Zajęcia integracyjne, -organizacja i udział w uroczystościach szkolnych i klasowych.	wrzesień, na bieżąco.	Wychowawca, psycholog.
4.	Wdrażanie do samorządności poprzez działanie Samorządu Uczniowskiego.	-Wybór przedstawicieli Samorządu Klasowego i Szkolnego (wg regulaminu SU)	wrzesień	Uczniowie, Wychowawca, opiekun SU.
5.	Czuwanie nad realizacją obowiązku szkolnego i postępami w nauce.	Kontrola realizacji obowiązku szkolnego i postępów w nauce, -organizowanie pomocy uczniom mającym trudności w nauce, wspieranie uczniów zdolnych, -współpraca z rodzicami i instytucjami odpowiedzialnymi za egzekwowanie realizacji obowiązku szkolnego.	na bieżąco	Wychowawca, pedagog.

KSZTAŁTOWANIE WŁAŚCIWYCH POSTAW

Lp.	Planowane działanie	Sposoby realizacji	Termin	Odpowiedzialni
1	Podnoszenie poziomu kultury osobistej.	-Cykl lekcji wychowawczych na temat zasad savoir-vivre, m.in.: - propagowanie kultury języka (zwroty grzecznościowe, -walka z wulgaryzmami...) -przypominanie o konieczności dbania o higienę osobistą i strój uczniowski itp.	Cały rok	Wszyscy pracownicy szkoły
2	Wspieranie uczniów w poszukiwaniu pozytywnych wartości.	-Przekazywanie pozytywnych wartości poprzez konstruktywną postawę nauczyciela- wychowawcy, odpowiednią lekturę, film, sztuki teatralne	Cały rok	Wszyscy nauczyciele pedagog, bibliotekarz
3	Kształtowanie wzajemnego szacunku	-Zwracanie uwagi na poszanowanie godności każdego człowieka, -rozmowy indywidualne, -imprezy szkolne (integrujące młodzież i rodziców).	Cały rok	Wszyscy pracownicy szkoły, rodzice
4	Przestrzeganie podstawowych norm moralnych	Przeprowadzanie pogadank i dyskusji na lekcjach wychowawczych, -autorefleksja ,debaty klasowe na temat odpowiedzialności i ponoszenia konsekwencji za własne czyny, -poszanowanie dla wyznawców innych	Cały rok	Wychowawcy wychowawcy

		religii, obcokrajowców, chorych, niepełnosprawnych, -przeciwstawianie się przejawom brutalności, -egzekwowanie od uczniów odpowiedniego stroju mundurków i stroju galowego.		cała społeczność szkolna wszyscy pracownicy szkoły wychowawcy nauczyciele
5.	Uczenie postawy odpowiedzialności za mienie szkolne i cudzą własność	-Poinformowanie uczniów na temat konsekwencji grożących im w wyniku dewastacji mienia na terenie szkoły, -wyciąganie konsekwencji wobec przejawów wandalizmu, -dyżury w klasie.	Cały rok	Wychowawcy klas, nauczyciele, dyrektor szkoły, rodzice.

DZIAŁAMY NA RZECZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO- ROZWIJAMY POCZUCIE PRZYNALEŻNOŚCI REGIONALNEJ

	Planowane działanie	Sposoby realizacji	Termin	Odpowiedzialni
1	Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska naturalnego	- kontakt z naturą w czasie lekcji w terenie, wycieczek, - gazetki ścienne, konkursy ekologiczne.	Cały rok	- nauczyciele geografii, biologii, wf, wychowawcy,
2	Korzystanie z ofert instytucji kulturalnych	-uczestnictwo w konkursach organizowanych przez bibliotekę gminną i nauczycieli szkoły, - wyjścia uczniów do biblioteki,	Cały rok	wychowawcy, nauczyciele j. polskiego, - bibliotekarz nauczyciele j. polskiego,

		<ul style="list-style-type: none"> - lekcje w bibliotece gminnej i szkolnej, - zapraszanie do szkoły teatrów profesjonalnych i amatorskich, - uczestnictwo w spotkaniach autorskich, - wystawy prac plastycznych uczniów, - lekcje o filmie, wycieczki do teatru, kin, muzeów. 		<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele j. polskiego, wychowawcy
3	Dziedzictwo kulturowe najbliższej okolicy	<ul style="list-style-type: none"> - wycieczki do muzeów, skansenów, miejsc pamięci narodowej, miejsc zabytkowych, - apele szkolne, - konkursy wiedzy o regionie, - gazetki ściennie. 	Zgodnie z kalendarzem imprez	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy, nauczyciele historii, regionaliści, nauczyciele prowadzący zajęcia artystyczne
4	Poznanie sylwetek osób zasłużonych dla regionu	<ul style="list-style-type: none"> - poznawanie biografii twórców, - wycieczki do muzeów, - projekty edukacyjne. 	Cały rok	<ul style="list-style-type: none"> n-le przedmiotów humanistycznych, wychowawcy

ANGAŻUJEMY RODZICÓW W ŻYCIU SZKOŁY

	Planowane działanie	Sposoby realizacji	Termin	Odpowiedzialni
1	Informowanie rodziców o zachowaniu i wynikach ucznia w nauce	<ul style="list-style-type: none"> -Zebrania informacyjne rodziców, -rozmowy indywidualne, -listy gratulacyjne na koniec roku szkolnego, -pisemne informowanie rodziców o zagrożeniach oceną ndst., -pisemne informowanie o niespełnieniu obowiązku szkolnego przez dziecko, -wybory przedstawicieli do Rady Rodziców , -konsultacje z rodzicami na temat funkcjonowania szkoły i zagadnień związanych z procesem wychowania. 	<p>2x w semestrze wg potrzeb</p> <p>koniec roku szkolnego pod koniec I i II sem. w razie potrzeb</p> <p>wrzesień</p> <p>co miesiąc</p>	<p>Wychowawcy nauczyciele dyrektor</p> <p>wychowawca</p> <p>wychowawcy pedagog</p> <p>wychowawcy</p> <p>dyrektor</p>
2	Zapobieganie patologiom I uzależnieniom oraz eliminowanie ich skutków. Komunikacja interpersonalna	<ul style="list-style-type: none"> -Spotkania rodziców z osobami zajmującymi się problemami uzależnień, -indywidualne kontakty wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrektora z uczniem i rodzicami, 	wg harmonogramu	Pedagog, psycholog,

		-gazetki na korytarzach, -zebrania ogólne z rodzicami.		nauczyciele dyrektor
3	Pomoc rodziców w organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych, uczestnictwo w nich	-Spotkania z okazji ....., -dyskoteki integracyjne, -Rodzice opiekunami na wycieczkach, biwakach, dyskotekach konkursach, balu dla uczniów kl.III, -imienne podziękowania za pracę i pomoc w szkole w poprawianiu warunków pracy i nauki, -zakup nagród pieniężnych, książkowych, dyplomów, statuetki dla <i>Najlepszego Absolwenta</i> , -dofinansowanie na wycieczki, -ufundowanie wycieczki dla najlepszych uczniów szkoły , -składki pieniężne na konto Rady Rodziców, -poszukiwanie sponsorów.	Zgodnie z planem imprez czerwiec czerwiec czerwiec cały rok	dyrektor wychowawcy wychowawcy wychowawcy dyrektor Rada Rodziców Rada Rodziców

6.Przewidywany efekt działań wychowawczych

Uczeń:

- Jest aktywnym ,kulturalnym członkiem swojej społeczności.
- Bierze udział w różnorodnych działaniach wpływających na jego rozwój fizyczny, psychiczny i społeczny.
- Zna i rozumie pojęcia norma, prawo, etyka, tolerancja, obowiązek, honor, godność.

- Zna i respektuje normy współżycia społecznego.
- Jest świadomy swoich praw i obowiązków.
- Posiada umiejętność samokontroli i samooceny.
- Szanuje tradycje i powszechnie uznany system wartości.
- Jest odpowiedzialny za efekty swoich działań.

Opracował Zespół Wychowawczy Gimnazjum w Szemudzie
i przedstawił Radzie Pedagogicznej 13.09.2012r.